

COLECȚIA POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

239

PREȚUL 1 LEU

I. M. ȘTEFAN

LUMINA PURPURIE

★

I. M. ŞTEFAN

LUMINA PURPURIE

★

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice"
editată de revista

Ştiinţa şi Tehnica

Anul X — Nr. 239 — 1 noiembrie 1964

I. M. ȘTEFAN

I. M. Ștefan este un nume cunoscut iubitorilor de literatură științifico-fantastică din țara noastră. Anul acesta se împlinesc zece ani de la publicarea primei sale cărți din acest gen (1954), iar de atunci i-au apărut în Colecția noastră și la Editura Tineretului multe alte lucrări de anticipație.

Născut la București, la 1 februarie 1922, I. M. Ștefan a urmat școala medie în Capitală, absolvind-o în 1941. Studiază filozofia la Facultatea de litere și filozofie din București. După ce cîțiva ani se consacră activității ziaristice — pe care de altfel nici astăzi n-a părăsit-o —, din 1950 își îndreaptă principalele forțe spre creația literară, devenind cîțiva ani mai tîrziu membru al Uniunii Scriitorilor.

După lucrarea „Drum printre aștri", scrisă în colaborare cu Radu Nor, I. M. Ștefan a realizat în aceeași „formație" romanul „Robinsoni pe planeta oceanelor" și nuvela „Taina prințului Semempsis", iar împreună cu M. Solomon romanul „Sahariana". În anul 1959 publică prima noastră povestire științifico-fantastică pentru copii: „O întîmplare în împărăția zăpezilor". În 1962 îi apare romanul „Ultimul alb", care marchează în activitatea lui I. M. Ștefan o orientare spre analiza psihologico-morală a personajelor, tendință prezentă și în nuvela „Oglinda răsturnată". Să mai amintim „Enigma tunelului" și „Reclama parfumată", nuvele pe care cititorii Colecției le cunosc. Noul roman, pe care îl publicăm începînd din acest număr, încearcă să înfățișeze un episod dramatic din istoria viitoare a Pămîntului. Consultat asupra manuscrisului lucrării, regretatul scriitor Mihu Dragomir aprecia că romanul lui I. M. Ștefan „confirmă încă o dată calitățile lui de pionier în acest domeniu... Prin oricîte perturbări va avea să treacă planeta noastră în destinul ei cosmic, oamenii vor reuși să păstreze intacte cuceririle civilizației și culturii". Privitor la prezentarea „oamenilor-șerpi", el sublinia: „Se știe cît de greu apar imagini noi literare în această privință. Subliniem aceasta ca unul dintre meritele principale ale cărții".

În sfîrșit, pentru a completa portretul scriitorului, să menționăm susținuta sa activitate în domeniul popularizării științei și a istoriei științei romînești („Călătorie în Univers" — 1953; „Vecina noastră, Luna" — 1957; „Din tainele cerului" — 1958; „Știința privește spre viitor" — 1960; „Focul viu — pagini din istoria invențiilor și a descoperirilor romînești" — împreună cu Dinu Moroianu — 1963; „La poarta marilor enigme" — 1963.

Coperta-desen: VICTOR WEGEMANN
Desene: CORNELIU BÎRSAN

I. M. ŞTEFAN

Lumina purpurie

Fiului meu, Petre Ştefan

PARTEA ÎNTÎI
ANUL 2070

Floarea cerului

Noaptea era pe sfîrşite. Departe, spre răsărit, un palid orizont alburiu vestea ivirea zorilor. Viteza navei fusese mult micşorată şi coborîrea se făcea, ca întotdeauna, foarte lin ; peste puţină vreme, racheta intercontinentală avea să coboare la Oneşti, în inima întinsului bazin industrial al Văii Trotuşului.

Otilia deschise canalul de ventilaţie. Aerul rece şi proaspăt al înălţimilor îi biciui obrajii.

Se întorcea de la Rangoon, unul dintre marile centre ale planetei, unde avuseseră loc serbările anului 2070. Centenarul Cosmic, cum fusese botezată aniversarea primei alunizări a omului, prilejuise festivităţi desfăşurate timp de cîteva zile sub semnul unei retrospective ample a istoriei ştiinţei şi a tehnicii şi mai ales a ultimului secol, care transformase radical condiţia umană. Acest secol al marilor lumini prilejuise primele contacte cu civilizaţii extraterestre, dăduse în mîinile omului forţe nebănuite şi totodată îl eliberase definitiv de grija zilei de mîine, călăuzindu-l spre înălţimile creaţiei neîntrerupte a comunismului.

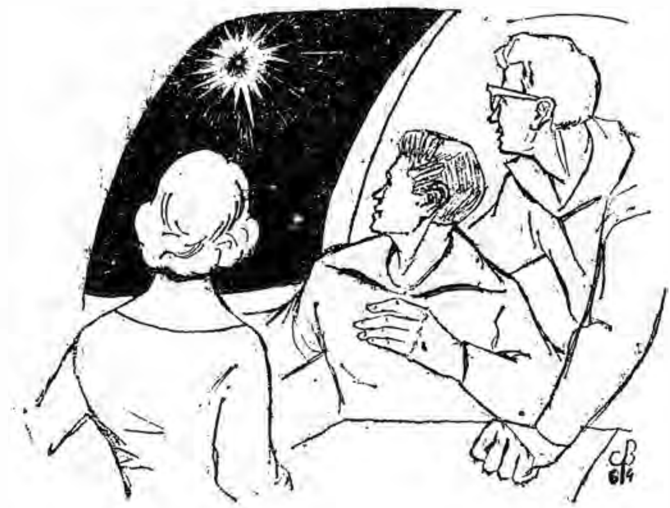
În rachetă se vorbea mult despre evenimentele acestor zile de sărbătoare. Amintirile „supracentenarilor", a celor care trăiseră şi-n „vremea cealaltă" (spre deosebire de „vremea nouă"), stîrneau exclamaţii de uimire.

Nava cobora lin, maiestuoasă, plutind între firmamentul ceresc şi cel al luminilor terestre ale Văii Trotuşului.

Privirile Otiliei fură atrase brusc spre fereastra ovală a compartimentului. În vecinătatea acelei regiuni cereşti unde gravita atunci planeta Uranus — invizibilă cu ochiul liber — se ivise deodată „lumina purpurie“, care stîrnise atîtea dezbateri aprinse în ultimele luni.

O zărea pentru prima dată, iar spectacolul îi apărea de o frumuseţe negrăită. Lumina creştea şi descreştea, ca o inimă care bate. Irizări viorii şerpuiau, pentru a se frînge dintr-o dată, în această ciudată floare a cerului. Apoi, pulsaţia deveni treptat tot mai puternică, înscriind pe catifeaua întunecată a bolţii culoarea ei neobişnuită.

La un moment dat, o dilatare bruscă izbucni, asemenea unei explozii. Pete purpurii se desprinseră, ca o jerbă, din miezul luminos, împrăştiindu-se şi pierind printre stelele încremenite.



Floarea îşi risipea petalele în spaţiu : părea o crizantemă bătută de vînt şi cerul întreg începu să se coloreze. Lumina zorilor care creştea devenise şi ea purpurie, iar pe pămînt reflexele roşietice dădeau locurilor o înfăţişare stranie.

Apoi, dintr-o dată, ca la o poruncă nevăzută, lumina purpurie se stinse cu desăvîrşire, ca şi cum nici n-ar fi existat.

Totul nu durase decît cîteva minute...

Otilia simţea cum inima îi bate cu putere. Pulsaţia aceea roşie o fascinase şi o neliniştise. Se ivise pentru a opta oară, totul petrecîndu-se în aceeaşi regiune a cerului, la fel de neaşteptat, de repede şi de inexplicabil ca întotdeauna. Mîine, în ziare, ipotezele aveau să se confrunte din nou, cu vigoare sporită. De unde provenea lumina purpurie ? De la o cometă captată de forţa de atracţie a lui Uranus ? Puţin verosimil. De la ciocnirea unui asteroid cu un satelit al lui Uranus, care descătuşase cine ştie ce energii aflate în străfundurile acestor aştri ? Sau poate că acolo, în preajma lui Uranus, lua naştere un nou corp ceresc...

Discul soarelui îşi ridicase fruntea deasupra orizontului. De la înălţimea rachetei, Otilia văzu cu bucurie firul sclipitor al Trotuşului. După ploile din ultimele zile, aşezările se scuturaseră de colb.

În cîteva locuri, lanurile se arătau foarte dese, răsărite parcă peste un pămînt inundat pe zeci de kilometri. Acolo apa lucea verzuie, iar grîul şi porumbul creşteau ca o perie aurie. Erau noile tipuri de culturi, dezvoltate în uriaşe bazine de apă, cu săruri minerale nutritive şi acceleratori de creştere, unde se obţineau cincişase recolte pe an.

Cîmpul era mărginit de siluetele unor clădiri turnate dintr-o masă plastică translucidă, înconjurate de site rare de pădurice. Nu departe de aceste construcţii, se înşirau fabrici, hale imense, al căror acoperiş ondulat în mod neregulat părea suprafaţa încremenită a unei mări de lavă. Palate falnice ale vremurilor noi, atomocentrale, clădiri cu înalte cupole albe multiplicau la nesfîrşit resursele naturii.

Un semnal roşu se aprinse şi se stinse pe aerodrom. Otilia tresări, căci lumina aceasta îi aminti de strania floare a cerului. Parcă în spatele a tot ce vedea stăruia lumina purpurie, această nouă enigmă a bolţii. Era încredinţată că misterioasa crizantemă ivită pe cer nu avea să reziste multă vreme asaltului sistematic al cercetătorilor. Dar spectacolul zorilor purpurii şi ispita tainei nedezlegate puseseră trainic stăpînire pe mintea ei şi i se părea iar şi iar că zăreşte petalele florii de foc risipindu-se în spaţiu.

În sfîrşit, racheta ateriză.

Otilia nu zăbovi decît cîteva minute în birourile aerodromului. În apropierea imediată a pădurii se zăreau A.L.C.-urile — aerodinele lenticulare Coandă —, uriaşe discuri albastre, care parcă abia aşteptau să se înalţe, maiestuoase. Acestea erau aparate de zbor create pe baza concepţiei elaborate de inginerul romîn Henri Coandă şi mai ales a „efectului Coandă“, descoperit de savant, brevetat în 1934. Acest efect consta în devierea unui fluid într-un alt fluid.

Se grăbi într-acolo. Mergea cu paşi mari, apăsaţi, ca un om obişnuit să străbată drumuri lungi fără să obosească.

Pe măsură ce se apropia, încerca să recunoască aerodina ce-i era destinată.

— Hb-3... Iat-o ! exclamă Otilia mulţumită.

Era o aerodină spaţioasă, cu cel puţin 15—20 de compartimente. Se gîndi că visul inginerului Henri Coandă, creatorul acestui tip de vehicule, se împlinise. Îşi aminti de cuvintele acestui vizionar al progresului tehnic : „Avionul este un aparat imperfect ; prin el omul n-a făcut decît să desăvîrşească zmeul din copilărie. Trebuie găsit alt mijloc. Dacă aş putea crea vid deasupra maşinilor mele de zburat, ele s-ar năpusti într-acolo...“

În anul 2070, aerodinele lenticulare Coandă străbăteau cu sutele de mii văzduhul. Pentru distanţe limitate la cîteva zeci sau sute de kilometri se dovediseră vehiculele cele mai avantajoase ale vremii noi. Decolau şi aterizau vertical, erau lesne manevrabile în aer, puteau fi accelerate pînă la viteze supersonice sau oprite într-o imobilitate deplină, la orice altitudine.

Înainte de a se sui, Otilia auzi din nou vorbindu-se, la micul ei televizofon-brăţară, despre Cosma Căliman, Robinsonul asteroidal. Aventura acestuia, în epoca pe care o trăia, îi părea greu de înţeles, căci rachetele cercetaseră temeinic spaţiul din jurul Pămîntului, pînă la Mercur, Venus, Marte şi brîul asteroizilor.

Dar noutăţile erau uneori, în secolul al XXI-lea, atît de surprinzătoare !...

Acum aerodina zbura cu peste trei mii de kilometri pe oră, deasupra lanţului Carpaţilor, spre frumoasă cîmpie a Bîrsei. În cabinele confortabile, această iuţeală ameţitoare nu tulbura pe

nimeni ; nu se auzea nici un zgomot şi nu se simţea vreo trepidaţie.

Cu decenii în urmă, cînd noul sistem de comunicaţie fusese introdus, călătorii trăiseră emoţii contradictorii şi ciudate. Decolarea se producea pe atunci aproape exploziv şi cu un zgomot înspăimîntător. O dată la înălţime, A.L.C.-urile ajungeau uneori să se dezechilibreze, înclinîndu-se cînd într-o parte, cînd în alta. Pasagerii aveau impresia că zboară pe aripile unor lilieci uriaşi, care nu ştiu încotro s-o apuce. În acelaşi timp, se temeau în fiecare clipă că plutirea se va sfîrşi printr-o prăbuşire nimicitoare, aşa cum strămoşii lor din veacul al XIX-lea priviseră la început cu neîncredere şi spaimă fuga nebună a trenului peste cîmpii.

Acum, toate acestea erau departe, foarte departe. Nu exista pămîntean care să nu fi folosit aerodina în voiajele sale, şi nimeni nu se gîndea că zborul ar fi prezentat vreun pericol. În vehicul domnea, dimpotrivă, o atmosferă foarte însufleţită : mulţi călători urcaţi la Oneşti văzuseră lumina purpurie şi îşi împărtăşeau părerile.

Dacă în lumina aceasta purpurie va fi ceva primejdios — se gîndea Otilia —, pămîntenii vor şti ce au de făcut. O coardă ascunsă a făpturii ei o făcea chiar să se bucure de ivirea unei greutăţi : nu ocolea bătăliile şi îi plăcea să ia parte la desfăşurarea lor, pînă ce izbînda le încununa.

În faţa ei se aşezase un bărbat mai în vîrstă, dar încă în plină putere. Părea să aibă cel mult o sută treizeci de ani. Comunicase, un răstimp, la televizofon cu un prieten din Vancouver, care îl numea Mustafa Al Hamid. Cînd termină intrară în vorbă.

Mustafa Al Hamid era inginer, dar, pe lîngă aceasta, un pasionat colecţionar de artă. Îi povesti Otiliei că prietenul său din Vancouver, psihomatematicianul Drew Olston, lucra la un mare tratat privitor la influenţa psihică a culorilor. Desigur, problema aceasta fusese de mult studiată şi aplicată cu rezultate bune în uzine, spitale, şcoli, în creaţia arhitectonică şi urbanistică, contribuind la adaptarea mediului ambiant la cerinţele omului. Dar Olston mersese mai departe cu investigaţia sa. El elaborase metode matematice pentru stabilirea precisă a culorilor şi combinaţiilor coloristice optime corespunzătoare fiecărui tip de activitate, fiecărei vîrste, fiecărui temperament individual, ba chiar şi tra-

tamentului fiecărei boli. Determinarea se făcea pe cale cibernetică, pentru rezolvarea fiecărui caz fiind nevoie de numai cîteva secunde.

Otilia se arătă foarte interesată de această problemă. Discuţia alunecă apoi, în mod firesc, spre influenţa sunetelor şi mai ales a muzicii asupra psihicului. Al Hamid era de părere că efectul muzicii poate fi interpretat matematic. De asemenea, credea că acest lucru se va dovedi de mare folos, făcînd posibilă precizarea tratamentului muzical al diferitelor boli care era abia la începuturile lui.

— De altfel, remarcă el, oricine poate constata că în ultimele decenii arta a pătruns tot mai adînc în viaţa cotidiană a fiecăruia dintre noi. Poate că nu va trece mult şi oricine va deveni un artist creator.

Era încredinţat că omenirea nu se mai putea aştepta la nici un eveniment nefericit, deoarece societatea se eliberase pentru totdeauna de silnicia exploatării. Se mai punea, după părerea lui, problema organizării unor dezbateri sistematice cu fiinţele de pe alte corpuri cereşti locuite. Considera că pînă acum nu se obţinuseră decît legături sporadice, izolate şi mai ales i se pă ea că aceste contacte cu civilizaţiile altor lumi nu erau de ajuns folosite pentru lărgirea orizontului omenesc.

Otilia îi spuse că aceasta depinde în mare măsură de noi, de capacitatea pămîntenilor de a se ridica la o viziune cu adevărat cosmică a realităţii, depăşind îngustimea unor idei pretinse de ei universale, dar provenind în realitate numai din experienţa terestră.

— Să aşteptăm oare ca numai alţii să se adapteze la felul nostru de a vedea lucrurile? îşi explică ea ideea. Omul are nevoie de o claviatură raţională mai largă. Chimia, fizica, geologia, biologia noastră mai sînt încă prea pămînteşti.

Pe de altă parte, după părerea mea, nu pregătim încă de ajuns, din punct de vedere biologic, pe cosmonauţi pentru expediţiile extraterestre. Vreau să spun că facem prea puţin pentru a-i adapta profund la condiţiile noi pe care le vor avea de înfruntat.

— Eşti cumva tehnobiolog? întrebă Al Hamid.

Se referea la o îndeletnicire relativ recentă, care experimenta provocarea unor modificări biologice prin mijloace ca acţiunea unor radiaţii, montarea de organe artificiale, procedee chirurgicale.

Acestea serveau, de pildă, pentru evitarea transmiterii ereditare a unor trăsături biologice negative sau pentru adaptările necesare în călătoriile cosmice.

— Da, aceasta este prima mea profesiune.

— Şi cu ce specialitate ?

— Am lucrat mai ales în domeniul echilibrului, pentru a evita neplăcerile suferite de atîţia cosmonauţi în legătură cu rămînerea îndelungată în imponderabilitate sau în condiţii de atracţie mult reduse. Este o problemă foarte delicată, dar în ultimul timp a fost pus la punct un procedeu care, bine aplicat, permite adaptarea, pentru durata dorită, la orice condiţii prestabilite.

— Un tratament chirurgical ?

— Nu, şi acesta este un avantaj însemnat. Procedăm prin iradierea urechii interioare.

— Dar nu te temi de o schilodire a făpturii ? întrebă Al Hamid.

— Schilodire ? Dimpotrivă ! O metodă cît se poate de raţională şi lipsită de orice pericol. Un coleg al meu a pus la punct un procedeu de adaptare biologică care modifică nevoile alimentare, conform condiţiilor specifice expediţiei.

Brusc, Otilia se opri. Pe ecranul televizorului se ivise un peisaj marin, văzut de pe înălţimea unor stînci. Valurile verzui, scurte şi repezi, rostogoleau în creştet coame de spumă. În încăpere se simţi, uşoară, bătaia brizei şi se răspîndi mirosul algelor...

O mărturie

După emisiunea marină, crainica anunţă o declaraţie a lui Cosma Căliman despre „vremea nouă".

Niciodată oamenilor nu le-a venit uşor să-şi judece propria epocă ; declaraţia aceasta era de aceea aşteptată cu multă nerăbdare. Cosma Căliman, fire inovatoare şi temerară, părăsise planeta încă în secolul al XX-lea, plecînd în Cosmos cu o rachetă monoloc. Devierea neaşteptată a orbitei calculate îl dusese la un pas de pierzanie. După nenumărate peripeţii, ajunsese pe un asteroid cu orbita de foarte mare excentricitate, unde reuşise să trăiască, cu ajutorul proviziilor substanţiale ale navei şi al prelucrării unor materii ale corpului ceresc, timp de cîteva decenii. Cu numai cîteva luni în urmă, asteroidul se apropiase iar de Pămînt şi astronautul izbutise să revină pe planetă.

Cosmonautul apăru pe ecran fără obişnuitul redactor al televiziunii. La prima vedere ai fi crezut că vînturile îngheţate şi zăpezile i-au pîrlit obrazul pe vreun pisc de munte, dar privindu-l mai bine observai că are pielea măslinie, cu reflexe de bronz verzui. Cîteva clipe, chipul lui, de o puternică expresivitate, zîmbi telespectatorilor. Un zîmbet sincer, deschis, dar care nu izbutea să ascundă neliniştea care scînteia în ochii mari, albaştri.

Apoi, glasul acestui Robinson al Cosmosului începu să se reverse, ca o undă puternică, răscolitoare.

— Radioteleviziunea mi-a cerut să vă împărtăşesc fugar cele ce am simţit întîlnindu-mă cu „vremea nouă". Nu-i de loc uşor. Am plecat de pe Pămînt pe timpul cînd se făcuseră primii paşi spre cucerirea Universului, iar o parte a planetei mai era încătuşată de capitalism. Primele senzaţii la revenire au fost covîrşitoare. Într-un deceniu se realizează acum cît altădată într-un veac.

Viata e atît de diversă, de mobilă, de fascinantă! Mă ameţeşte viteza circulaţiei în oraşe şi pe autostrăzi; îmi dau seama că locuitorul unui burg medieval nu s-ar fi simţit altfel în tramvaiul electric. Automobilele voastre suspendate, care aleargă fără roţi deasupra drumurilor, ca nişte păsări ce zboară foarte jos, îmi dau un simţămînt de nelinişte, pe care cu greu mi-l pot stăpîni. Aş vrea să vă spun că mă scol de la mesele voastre cu concentrate cam flămînd, deşi cu convingerea raţională că am mîncat destul. Recunosc utilitatea norilor luminescenţi cu care vă iluminaţi în multe oraşe nopţile, dar sufăr cumplit că pe cer nu se mai văd nici Luna, nici stelele. Oare îndrăgostiţii voştri îşi jură dragoste sub clar de lumină artificială?

Desigur că vreţi să ştiţi cum arătaţi. Cînd am ieşit pentru prima dată între oameni, după îndelungată mea absenţă, m-au impresionat frumuseţea, vigoarea, voioşia voastră. Se cunoaşte că asupra oamenilor de astăzi nu mai planează spaimele întunecate ale trecutului.

Multă vreme m-a frămîntat o problemă crucială pentru valoarea civilizaţiei voastre. Voiam să ştiu dacă aspectul fizic al oamenilor reflectă o uniformitate sporită sau, dimpotrivă, o varietate mai mare. Impresii contradictorii mă încercau. Tinerilor voştri le sînt străine multe dintre diferenţierile trecutului, cînd unii pur-

tau stigmatele mizeriei şi ale suferinţelor îndurate, iar alţii erau produsul unei existenţe lîncede, duse pe spatele celor mulţi; medicina a îngăduit şi corectarea unor defecte fizice care deosebeau pe oameni; s-a făurit o generaţie nouă, aproape unanim izbutită.

Cu toate acestea, mi-am dat curînd seama că în fizionomie, în mimică, în tot ce oglindeşte simţirea şi gîndirea, oamenii sînt astăzi mai variaţi, mai puternic individualizaţi decît altădată, animaţi de pasiunea creaţiei. Comunismul n-a revoluţionat numai societatea, el a transformat radical omul, lărgindu-i concepţia despre realitate, purificîndu-i cugetul. Activitatea voastră intelectuală se desfăşoară la o mare tensiune, într-un ritm uimitor şi, cu toate că durata ei este mai redusă, mie mi se pare de-a dreptul ameţitoare. Nu ştiu care-i pricina: poate că de vină este cantitatea enormă de cunoştinţe vehiculate, poate complicarea extremă a aparatului matematic, poate rapiditatea cu care procedaţi. Fapt este că eu unul suport cu greu această trepidaţie, aşa cum nu mă pot obişnui cu greutatea trupului meu, după atîţia ani în care pe asteroid am cîntărit doar cîteva grame.

Hotărîrea ca fiecare individ să depună zilnic o activitate calificată, legată direct de practică, mi se pare excelentă; înfăptuirea ei a legat adînc ştiinţa, arta, învăţămîntul de realitate şi totodată le-a îmbogăţit. În acelaşi timp, omul a dobîndit astfel o forţă nouă pentru celelalte activităţi ale sale.

Oraşele voastre (cu excepţia circulaţiei) m-au încîntat; sînt urbe-grădini, artistic sistematizate şi cu un confort minunat. Piedestalul izbînzilor voastre este înalt, pînă dincolo de nori.

Voi, prieteni, trăiţi era de aur a omenirii...

Chipul lui Cosma dispăru de pe ecran. În locul lui apăru un peisaj de pe asteroidul cu care călătorise curajosul cosmonaut şi în difuzoarele aparatului răsunară acordurile unui cîntec inspirat din epopeea zborurilor interplanetare.

În compartimentul unde se afla Otilia, nimeni nu scoase mult timp nici o vorbă.

Deodată, ca şi cum gîndurile ar fi atras magnetic obiectul lor, uşa comp rtimentului se deschise. Prin ea pătrunse trupul masiv al lui Cosma Căliman, producînd uluirea tuturora. Era înalt şi voinic, mai masiv decît îl bănuiseră pasagerii privindu-l pe ecra-

nele televizorului, dar mersul lui părea să dezmintă acest aspect de vigoare. Era un mers de infirm. Picioarele se poticneau mereu, de parcă nu știau cum să poarte trupul acesta cu mult prea greu.

Cîteva clipe, Cosma rămase pironit locului, nedumerit de mirarea pe care o producea apariția lui. Apoi, brusc, înțelese :

— Bună seara... Iertați-mă pentru această surpriză, într-o lume perfectă ca a dumneavoastră. Emisiunea s-a făcut chiar de aici, din aerodina Hb-3.

Atmosfera se destinse. Cu toate acestea, nimeni nu-și reveni îndeajuns ca să-i răspundă măcar printr-un salut, înainte ca el să fi părăsit salonul.

Necazurile lui Dinu Varga

În cabină, Dinu Varga îl primi pe Cosma cu cordialitate.

— Bravo ! Mi-a plăcut. Se vede că progresezi—chiar mai repede decît s-a presupus. Totul e să nu-ți pierzi răbdarea.

Omul care vorbise era un bărbat de statură mijlocie, cu o față prelungă și trăsături energice, clar conturate. Ochii negri, ușor arcuiți spre tîmple, erau umbriți de sprîncene groase. Obișnuia să sublinieze unele cuvinte printr-o intonație aparte.

Ședeau față în față, în cele două fotolii comode ale compartimentului, și se priveau prietenește. Ochii albaștri ai lui Cosma, a căror strălucire apărea și mai evidentă pe nuanța de bronz a pielii, nu-l slăbeau pe Dinu și în colțul gurii fostului naufragiat cosmic înflori un zîmbet.

În dreptul geamului apărură și dispărură tot atît de repede două mici aerodine, asemenea unor lentile puternic bombate.

— Ascultă, Dinule, de mult voiam să-ți spun că ești un pedagog ca vai de lume. Am ghicit de vreo lună marele secret pe care încerci să-l ascunzi cu gingășie de elefant, arătîndu-te ca un binevoitor oarecare, doritor să mă însoțească. Îmi și imaginez scena. Cînd am revenit pe planetă ai fost probabil chemat la consiliul psihofiziologic teritorial :

„Îți încredințăm o misiune de mare răspundere, ți s-a spus acolo. Te rugăm să te ocupi de Căliman. După lipsa lui îndelungată, e un neadaptat. Plimbă-l prin lume și familiarizează-l cu ea. Dar ai foarte mare grijă : din toate cîte puțin, cu măsură. Ritmul epocii noastre nu poate fi asimilat dintr-o dată. Nu uita că vi-

goarea pe care o manifestă este amăgitoare. Aspectul lui tineresc se datorește unor influențe cosmice necunoscute, exercitate pe asteroid, care pot să-și înceteze brusc efectul. O prăbușire îl pîndește oricînd. Fii pentru cîteva luni tutorele lui ! L-am fi internat într-un sanatoriu, dar o pasăre ca asta nu poate fi reținută în colivie".

Dinu rîse cu toată fața.

— N-au fost astea cuvintele, dar sensul lor l-ai cam ghicit. Cu un fiu adoptiv atît de nechibzuit, nu-i lesne s-o scoți la capăt. Toate te interesează : și ultimele controverse științifice, și noile principii de educație, și ultimele opere literare, și comportarea antisubstanțelor recent create. Și pe urmă, după prea multă încordare, urmează epuizarea nervoasă.

— Ia ascultă, Dinule, în definitiv, ce părere ai despre metoda învățării înotului prin aruncarea candidatului neștiutor în apă ?

— Cam periculoasă.

— Și totuși eu o consider cea mai bună.

— Prea multă cutezanță, Cosma !

— Poate... Dar parcă tu însuți nu te lupți uneori cu morile de vînt ?

— Cu morile de vînt ? N-ai priceput ce ți-am spus ieri. Despre altceva era vorba. Voi încerca să fiu mai deslușit. Uite, la Complexul nostru astronomic-astronautic de la Iezer, apare o idee ieșită din comun, pe care autorul ei o elaborează pe cît se pricepe. Datorită noutății, are desigur unele slăbiciuni, unele teze insuficient fundamentate. Uneori ideea învinge. Alteori însă nu izbutește să străbată. După mine, îndrăznelii ar trebui să i se acorde cu mult mai mult credit. Chiar o idee la început neverosimilă merită să fie urmărită pînă la capăt. Amintește-ți de începuturile relativității einsteiniene ; pe atunci, cei mai mulți o socoteau absurdă.

Cînd am fost chemat la consiliul psihofiziologic, intrasem tocmai într-un conflict cu secția mea, secția de prognoze cosmice.

— Aha ! observă Cosma, va să zică sarcina de dădacă ai primit-o ca un fel de penitență.

— Spune-i cum vrei... Prezentasem secției un referat a cărui temă era aceea că pe sateliții planetelor uriașe ar putea exista forme de viață, dar că aceasta este mai mult cavernicolă, datorită condițiilor neprielnice de la suprafață. Bineînțeles că făpturile res-

pective trebuie presupuse cu înfăţişări foarte diferite de cele terestre, fiind adaptate condiţiilor mediului. Nu-ţi voi da amănunte, ca să nu te obosesc, dar referatul meu nu a fost acceptat ca document oficial al secţiei, considerîndu-se că probele nu sînt concludente. Am fost nevoit să-l public la rubrica de discuţii a unei reviste de specialitate şi am avut satisfacţia să aflu că un cercetător de la un alt complex a ajuns la concluzii asemănătoare.

De altfel, conflictul este mai vechi. De cîteva ori m-am ciocnit de opoziţia conducătorului secţiei mele, care consideră părerile mele hazardate...

— Dar tu, Dinule, crezi în ideea ta ? Eşti convins de adevărul ei ? Mă refer la ipoteza făpturilor cavernicole.

— Sigur că da. Am doar argumente şi date în sprijinul ei.

— Atunci n-ai dreptul să te descurajezi. Dacă crezi într-o idee, luptă pînă la capăt pentru ea !

Vocea lui Cosma răsună mai caldă, mai apropiată, cînd spuse :

— Pe asteroid, în lungul meu naufragiu, am trecut prin multe situaţii tragice, desperate, cînd totul, dar absolut totul, părea pierdut. În faţa mea se ridicau probleme ce păreau nerezolvabile, şi şi acestea erau tocmai problemele de bază ale existenţei, dar iubeam cu fervoare viaţa şi tot atît de dragă îmi era cercetarea spaţiilor necunoscute pe care un om le străbătea pentru prima oară. M-am îndîrjit împotriva foamei şi setei care mă ameninţau, împotriva căderilor meteorice şi emanaţiilor radioactive. Am născocit ceea ce niciodată n-aş fi crezut că un om izolat poate să inventeze. Am izbutit să înfrîng sentimentul apăsător al singurătăţii astrale. Şi nici o clipă nu mi-am neglijat observaţiile ştiinţifice. Am lucrat, cu mijloacele puţine de care dispuneam, la repararea navei deteriorate, care era singura mea şansă de a revedea planeta natală.

La început mi s-a părut cu neputinţă să refac racheta, căci o serie de mecanisme esenţiale i se deterioraseră ; pînă la urmă însă, cosmonava şi-a luat zborul spre Pămînt. Îţi vorbesc despre toate astea numai ca să înţelegi cît de important este să aperi şi să susţii pînă la capăt lucrurile în care crezi.

Se opri cîteva clipe şi continuă :

— Spune-mi, despre lumina purpurie, care s-a ivit în ultima vreme, ce crezi ?

— După părerea mea, o lumină atît de puternică nu poate fi produsă decît de o sursă naturală de energie nucleară, observă Dinu. Dar ce se află în spatele ei? Acum cîteva zile s-a ținut la complex și un simpozion, la care au vorbit zeci de specialiști. Cei mai mulți s-au declarat partizanii ipotezei coliziunii unor corpuri cerești... Tu ce gîndești?

— Cu toții ați acceptat ipoteza unui fenomen natural, observă Cosma. Dar dacă e vorba de o rachetă-pirat? Imaginează-ți un cosmotaxi, cu un echipaj îmbătat de perspectiva aventurii...

— Și de unde radiația, lumina? îl întrerupse Varga.

— Explozii nucleare provocate.

— Mi se pare puțin probabil. Un cosmotaxi care să ajungă în preajma lui Uranus...

Dinu se întrerupse, deoarece i se păru că pe chipul lui Cosma apăruse o expresie de oboseală.

— Am pălăvrăgit cam mult și am impresia că te resimți, spuse Varga. Îmi pare rău. De altfel, în ultimele zile nu-mi place, în general, cum arăți. Știi ce? Răsfoiește puțin această publicație umoristică.

— E ceva mai de soi?

— În orice caz, îți poate servi ca destindere.

— E bine că omenirea nu a uitat să rîdă de propriile-i cusururi.

— Cît vor fi oameni, vor exista și aspecte rizibile ale vieții lor, Cosma.

— Bine, Dinule, dă-mi revista. Poate că devin și eu colaboratorul ei. Ca unul venit de departe, s-ar putea să observ unele păcate ale epocii, care vouă vă scapă...

Spre înălțimi

Înainte de sosirea la Bran, Dinu îi mai povesti protejatului său cîteva anecdote despre Oieru, un cercetător de la Iezer, care era în ultimii ani ținta glumelor nevinovate ale colegilor săi. Apoi apăsă pe televizofonul-brățară, al cărui ecran se deschise ca o mică umbrelă. Varga anunță la complex sosirea lor apropiată.

Cînd coborîră din aerodină, un trotuar rulant îi porni pe cei doi prieteni spre centrul orașului Bran. Pe trotuarul mobil era multă lume și Cosma se simți cuprins de amețeală. După deceniile

petrecute în cea mai deplină singurătate, aglomerația îi provoca întotdeauna un simțămînt de teamă.

La cîțiva metri înaintea lor, prin mulțimea celor care circulau, le atrase atenția silueta sprintenă a Otiliei, bună prietenă a lui Varga.

Dinu făcu prezentările :

— Draga mea, ți-l prezint pe Cosma Căliman. E un spirit caustic și te sfătuiesc să te ferești de el. Iar tu, Cosma, să știi că fata asta este o strălucită tehnobiologă. O cheamă Otilia Crivăț.

Își strînseră mîinile.

— Cum adică „crivăț" ? Zefir... glumi Cosma. Ascultă, Dinule, multe lucruri ați reușit să schimbați voi în lipsa mea, dar grația și frumusețea femeii n-ați revizuit-o încă.

— Asta se numea, mi se pare, în vremea cealaltă un compliment, surîse Otilia.

— Aha, iar am comis ceva nepotrivit ! suspină Cosma. Dar cum se traduce acum un asemenea gînd, cînd vrei să-i dai grai ? Trebuia să spun la jumătate de minut după ce ne-am cunoscut : „Ce frumoasă ești, Otilia ! Ți-am admirat armonia mișcărilor și chipul suav. Dacă te-aș fi văzut din Cosmos, aș fi coborît neîntîrziat pînă-n palatul tău de sticloplast !"

Trotuarul îi scoase într-o piață circulară. Călătorii se risipiră care încotro și Cosma răsuflă ușurat. Clădiri ovoidale, cu terase largi, doldora de flori, construite într-un stil care prelucra vechile motive ardelenești, dar exprima elanul vremii noi, înconjurau un spațiu vast. Spre sud, străjuia, monumental și neschimbat, castelul feudal, cu turnuri nenumărate și ferestre înguste. În mijlocul pieței, pe un patinoar de plastic ce imita gheața, luneca în mare viteză un grup de tineri, descriind traiectorii complicate. Cosma se miră că nu se ciocnesc, dar Dinu îi explică funcționarea celulelor electronice de securitate, înglobate în costumele lor, care preveneau orice accident posibil.

Pereții clădirilor din piața centrală erau luminescenți și aruncau mari proiecții albicioase, care inundau străzile largi într-un fel de amurgire caldă și stăruitoare.

Stîlpii antenelor de radar, cu coroanele lor argintii, se ridicau la marginea șoselei, asemenea unor arătări palide, care-și aruncă

umbra prelungă peste drumuri. Spre răsărit, se profilau siluetele rampelor de lansare ale unor rachete.

Deodată, norul luminescent se stinse, ca prin farmec. Luna şi stelele se iviră iar pe cer, asemenea unor cunoştinţe vechi.

Cosma Căliman trase adînc aerul în piept.

— Ce bine c-am scăpat de norul luminescent ! În felul acesta aţi îngăduit cornului lunar să se arate pe boltă.

— Pe o rază de 50 de kilometri în jurul complexului nostru, îi explică Varga, norii luminescenţi sînt acţionaţi doar o oră sau două seara ; altfel, ar dăuna observaţiilor astronomice şi astronautice.

— Aha, totul e cît se poate de logic !

Otilia le strînse mîna.

— Vă spun la revedere. Mă aşteaptă treburi urgente la complex.

— Vă înţeleg, spuse Cosma. Eu şi cu Dinu avem timp. Sîntem nişte greieri printre furnici. Dar sper să ne mai întîlnim.

O priviră depărtîndu-se.

— Ai văzut gestul acela al capului, prin care-şi arunca părul pe spate ? întrebă Cosma. Încep s-o invidiez pe Alina ta şi pe toţi pictorii din lume care ştiu să facă linia şi culoarea să vibreze.

— Ce-i cu sentimentalismul ăsta ? îl apostrofă Varga în glumă. „Robinson visătorul“ ?

— Fiindcă am adus vorba de Alina, unde-i ea acum ?

— Cîteva săptămîni a pictat în Himalaya şi a deschis chiar o expoziţie la Lhasa, despre care ziarele au scris destul de mult. Pe urmă i s-a făcut dor de priveliştile cosmice. Acum e pe Ganimede. Mi-a comunicat ieri seară că a realizat nişte pînze uluitoare, că-i tulburată de frumuseţile răsăritului planetei văzut de pe satelitul jupiterian, că reflexele argintii ale rocilor întrec orice închipuire...

— Ei vezi ? Şi ea e romantică... Ştii ce, Dinule ? Vreau să dorm ! Măcar o oră sau două.

— Să dormi ? se miră Dinu. Abia ai dormit acum o săptămînă. Iar de atunci, ţi-am efectuat de două ori absorbţia toxinelor de oboseală.

— Știu ! Somnul următor era prevăzut peste cîteva zile. Dar dacă nu mă întind și nu pun capul pe o pernă moale, simt că mă apucă turbarea. Mă dor picioarele astea afurisite și apoi... mi-e dor de un vis frumos, Dinule. Mă înțelegi ? Uite, de pildă, mi-ar plăcea să mă visez făcînd salturi de zeci de metri înălțime pe asteroidul meu, urnind din loc, cu o singură mînă, stînci întregi.

— Bine, Cosma. Numai că nu știu dacă ai deocamdată baza fiziologică a somnului.

— Vrei să spui că mi-e somn așa cum un om cu picioarele amputate are iluzia că-și simte degetele membrelor inferioare, pe care nu le mai are ? Ei bine, nu ! Mai am ceva resurse de „sălbatic" în mine...

— Și te lauzi cu asta ?... Cum dorești. Să mergem la Căminul central.

Cîteva clipe mai tîrziu, amîndoi traversau sala mare de intrare a căminului.

*

După odihnă, Cosma se simți mai bine. Pășea parcă ceva mai ușor. Pentru drumul spre Iezer aleseră funicularul, căci voiau să treacă fără grabă prin aceste locuri.

Stîlp după stîlp se smucea în urmă. La zeci de metri dedesubtul lor, se desfășura o vale pitorească. Case arătoase, acoperite cu aluminiu, sau din cele noi, fabricate în întregime din plastic, formau ici-colo cîte o așezare mai mare, de o parte și de alta a unei ape care șerpuia, sclipind în mii și mii de nestemate.

Cu cît urcau, orizontul se deschidea mai larg. Înălțimile verzi păreau acum spinările imense ale unor animale adormite.

Sub funicular se ivi la un moment dat o imensă platformă zburătoare. Transporta elementele prefabricate destinate construirii — mai bine zis montării — unei fabrici.

După un timp, cabina deschisă a vehiculului ajunse deasupra punctului celui mai înalt al autostradei Bran—Cîmpulung, la o altitudine de vreo 1 200 de metri. Spre stînga, verdele dealurilor și pădurilor cobora ușor spre Iezer, cu vastul lui ansamblu al clădirilor complexului, cu marele cosmodrom și noul lac de agrement ; de pe platoul unde se aflau construcțiile, terenul se lăsa apoi foarte pieziș, într-o șa adîncă, din fundul căreia începeau să

urce povîrnişurile repezi ale versantului apusean al Bucegilor. Spre dreapta, dincolo de nenumărate văi şi coline împădurite, se profila, în depărtare, masivul lung şi colţuros al Pietrei Craiului, parcă dăltuit din cremene fumurie de către un demiurg hotărît să-şi însemne măreţia în rocă.

Cînd cabina funicularului o coti lin spre marele complex,



Cosma simţi că inima începe să-i bată cu putere. În cîteva minute urma să ajungă într-un loc de mult visat. Printre marile complexe astronomice-astronautice ale planetei, Iezerul avea renumele unui focar al ideilor noi şi îndrăzneţe, al calculelor cosmice foarte pre-

cise, al organizării unor reuşite expediţii interplanetare. Împreună cu celelalte centre similare, conlucra acum la proiectarea primei călătorii dincolo de limitele sistemului nostru planetar, spre steaua Alfa din constelaţia Centaurului.

Puntea dintre lumi

Trecuseră cîteva zile de cînd Cosma Căliman locuia la complex. Discuţiile cu cercetătorii şi lecturile în Biblioteca ştiinţifică centrală îl reţineau în fiecare zi ore întregi ; la sfîrşitul lor, se simţea totdeauna copleşit. Eforturile psihice îl istoveau. Reintra în cercul de probleme care îl preocupaseră atît de mult înaintea plecării sale de pe Pămînt. Dar cu cît deveniseră mai complexe ! Trăia stări de exaltare subită, care erau urmate de perioade grele de apatie şi indiferenţă faţă de tot ce se întîmpla în jur, ca efect al răzvrătirii simţurilor şi intelectului, ce se adaptau anevoie la mediul de mult uitat.

Uneori căuta să se destindă participînd la manifestările artistice ale complexului, care erau foarte numeroase. Frecventa concertele simfonice ale centrului, vizita expoziţiile de artă plastică organizate de cercetători, asista la piesele jucate aproape seară de seară de cercul de teatru, era nelipsit de la spectacolele date de artişti profesionişti veniţi din diferite oraşe ale lumii. Nu avea însă întotdeauna răbdarea să le urmărească pînă la capăt, răscolit de o tulburare adîncă, pe care nu izbutea să o învingă în nici un chip.

— Ce curios ! îi spunea el uneori lui Dinu Varga. Nu reuşesc să prind rădăcini pe Pămînt.

Se întîlnise de cîteva ori cu Horia Moldovan, preşedintele Consiliului superior al complexului. Era un bărbat înalt, cu trup atletic, căruia în „vremea cealaltă“ nu i-ai fi dat mai mult de treizeci şi cinci de ani ; de fapt, avea 156. În ultimele decenii se supusese tratamentului obişnuit de întinerire. Era astronom, radiobiolog şi pianist.

— La patruzeci şi şase de ani, îi povestise el într-o zi, aveam părul cărunt, o chelie respectabilă, reumatism şi o uşoară afecţiune la inimă. Ştii poate că mai toţi oamenii aveau pe atunci un beteşug sau altul. Şi acum, uită-te la mine ! Nici la douăzeci de ani nu m-am simţit mai bine.

Îi vorbi pe larg despre munca complexului, despre legătura permanentă și colaborarea ce se realiza cu celelalte complexe de pe planetă.

— Unii spun că progresul cunoștințelor și tehnicii noastre se face prea lent. Aceasta e părerea lor, de pildă a prietenului dumitale Varga. Eu prefer totdeauna să calc pe pămînt sigur. Consider că nu ne putem permite nici tatonări și nici greșeli. Ce rost ar avea să ne grăbim sau să fim îndrăzneți de dragul îndrăznelii ? La Iezer s-au organizat, numai din anul 2000 și pînă acum, 12 expediții interplanetare de explorare cu oameni și 36 lansări de nave cosmice teleghidate. Aceasta, bineînțeles, în afara călătoriilor cosmice curente, pe traseele cunoscute...

Activitatea noastră nu e cu nimic mai prejos de aceea a primelor patru complexe astronomice-astronautice, create, după cum știi, în anul 1995, în țările cu cea mai veche tradiție în această direcție. Așa se explică, de altfel, faptul că ne numărăm printre cele numai cîteva complexe care au fost alese de Consiliul Planetar Suprem, pentru a pregăti prima expediție cosmică intersiderală.

Nimeni nu trebuie însă să-și supraaprecieze forțele. E un lucru periculos. După cum nu se cade ca noi să uităm că sîntem doar unul dintre marile complexe astronomice-astronautice ale planetei, și de aceea este mereu necesar să ne confruntăm concluziile cu datele la care s-a ajuns în celelalte centre, nici cercetătorii nu trebuie să caute cu orice preț originalitatea. Marile descoperiri sînt astăzi tot mai mult rodul unei circulații intense a ideilor, ca și al unei verificări riguroase a tezelor de bază de la care se pornește.

Cosma își aminti de frămîntările lui Dinu. Cine avea oare dreptate ? Nu era mai bine ca totul să decurgă metodic, sigur ? De fapt, ce fusese chiar el, Cosma ? Se judecă aspru : un aventurier fără voie, eroul unui accident, al unei orbite deviate.

— Dar cu lucrarea lui Varga despre viața cavernicolă cum a fost ? întrebă Cosma.

Se opri brusc, descumpănit. Moldovan îi înțelese gîndul.

— Scrupulele dumitale sînt o amintire din vremea cealaltă. Nu ne supără că Varga, care este un bun astrobiolog, ți-a împărtășit divergențele ivite. Fiecare e liber să-și elaboreze tezele și să le publice ; nu le poate însă impune ca puncte de vedere definitive

ale secțiilor înainte de a le fundamenta riguros. Acum doi ani, un tînăr cercetător a elaborat o prognoză, insuficient adîncită, despre sistemul planetar presupus al unei stele din constelația Centaurului. Am acceptat-o, mărturisesc, cu ușurință. După cîteva luni, prognoza a fost infirmată de observații mai precise. Ce eșec dureros!

Își sorbiseră fiecare paharul cu alomină, preparată din plante marțiene, băutura preferată a lui Moldovan.

— Și acum, spuse acesta zîmbind, mă voi ține de promisiune. Vom vizita împreună cosmocibernonul.

Fața lui Cosma se lumină. Coborîră scara și ieșiră în parcul dintre clădiri. Împestrițarea culorilor frumoase se amesteca în spulberarea cenușie a zilei schimbătoare.

— Faci progrese cu mersul! observă președintele.

Trecură pe lîngă clădirea înaltă a Sectorului de astrofizică, lăsară în urmă Centrul de legătură cu stațiile extraterestre, Secția extragalactică și alte unități importante. Acum erau în fața construcției marelui cosmocibernon.

Pătrunseră înăuntru. Trecură prin săli mari, cu aparate ciudate, care nu semănau cu instalațiile din vremea lui Cosma; într-un loc, un imens perete ondulat, într-altul, un șir de cilindri verticali, de o regularitate obsedantă.

În sfîrșit, intrară în încăperea centrală.

În fața unui mare pupitru de comandă, doi fizicieni urmăreau calmi indicațiile care apăreau pe cadranele de control. Apăsau butoane, dădeau scurte comenzi vocale într-un dictafon. Din cînd în cînd, pe imensul ecran central din fața lor apărea un text în limba romînă.

Moldovan îl trase pe Cosma într-un colț.

— Se efectuează o convorbire cu marțienii din colonia de la Abrud, îi explică el. Știi doar că din anul 2005 atît pămîntenii, cît și marțienii și-au instalat cîteva puncte de contact, fiecare pe planeta celorlalți. Convorbirea are loc la Abrud, iar cosmocibernonul servește de la distanță ca interpret. Creierul mecanic pe care-l vezi este un complex aparat de tradus, menit să ajute făpturilor raționale de pe corpuri cerești diferite să se înțeleagă. La primele întîlniri cu „oamenii extratereștri", cum le spunem noi, cosmocibernonul se străduiește să stabilească cît mai repede echivalența no-

țiunilor, a limbajului — „dicționarul cosmic". Ca să ajungă la aceasta, el face confruntarea elementelor celor mai simple, presupuse a fi comune: numerele, operații matematice elementare, schema sistemului planetar și altele.

Cosma se apropie de pupitrul de comandă. Urmări multă vreme în tăcere mersul aparatului, răscolit în adîncul făpturii lui de această dezvăluire.

Trecură apoi în mica bibliotecă a secției. Președintele îi vorbi multă vreme despre cele cîteva cosmocibernoane mari existente pe planetă. Orice expediție spre corpuri cerești presupuse a fi locuite era înzestrată cu un cosmocibernon liliputan, care se poate, la nevoie, conecta cu aparatele mari de pe Pămînt. Pînă acum, cosmocibernoanele serviseră, între altele, la înțelegerea cu marțienii și la descifrarea parțială a unui lung mesaj venit din direcția stelei Barnard. Existau și mesaje care nu putuseră fi descifrate.

Președintele complexului îl duse într-o cabină și apăsă pe un buton. Vocea monotonă a robotului citi traducerea fragmentelor descifrate din mesajul venit de la sistemul stelei Barnard. Începea astfel:

— Căutăm legături cu alte grupuri de făpturi din lume. Sistemul nostru solar are trei planete, din care numai una, cu satelitul ei, este locuită. Sîntem pînă acum în comunicație cu două corpuri cerești locuite, din sisteme apropiate. Oricine primește acest mesaj să ne răspundă. Vrem să stabilim o legătură interstelară permanentă...

— Și le-ați răspuns? întrebă Cosma, încercînd să-și stăpînească emoția care-l cuprindea.

— Le-am răspuns imediat după descifrare și chiar în limba lor. Asta a fost acum doi ani. Peste încă patru ani, mesajul nostru va ajunge la ei. Vor trece apoi încă 6 ani, cît au nevoie undele electromagnetice ca să ajungă pînă la noi, și ne vor răspunde la rîndul lor. Complexul astronomic-astronautic din Tula, orașul lui Țiolkovski, este în legătură cu o planetă a sistemului lui Sirius, adică cu un astru aflat la o distanță de 8,7 ani-lumină de noi. Complexul din La Paz a recepționat și el un mesaj interesant, acum în curs de descifrare.

— Trăim din plin era cosmică! zise Cosma. Simțea tremurul unei neliniști care creștea mereu în el, împotriva voinței sale. La

Paz ? Ce-mi spune numele acestui oraş ? Parcă mi-a vorbit Dinu Varga de el.

— Ţi-a amintit probabil de marele congres internaţional care a hotărît distrugerea tuturor armelor de război.

— Ah, da, ştiu : „Noi, miile de delegaţi întruniţi în capitala Boliviei, proclamăm instaurarea păcii universale. După prăbuşirea oligarhiei banului, dispară acum pentru totdeauna spectrul conflictelor armate".

— Da, au fost zile de răscruce. Dumneata, Cosma, nu erai pe planetă, dar eu le-am trăit din plin, cu bucurie adîncă. O dată cu izgonirea stihiei războiului, ultimul mare obstacol care întîrzia realizarea vremii noi a fost înlăturat... Dar să revenim la cosmocibernon. Ce părere ai ?

— O minune a epocii noastre.

Se opri o clipă, simţind că îl roade demonul unei îndoieli. Într-un tîrziu adăugă :

— Şi totuşi, nu vă nelinişteşte faptul că există şi mesaje cosmice care au rămas nedescifrate ?... Cosmocibernonul confruntă noţiuni. S-ar putea însă să existe făpturi care să gîndească şi să comunice altfel — mai global, mai sintetic. Unitatea de bază să nu fie noţiunea, ci judecata, ideea, sentimentul, în totalitatea lor.

— Mi se pare cu neputinţă. O limbă are cîteva mii sau zeci de mii de cuvinte. Un limbaj ca acela de care vorbeşti ar trebui să aibă miliarde de elemente.

Cosma zîmbi, puţin stînjenit, ca omul care nu şi-a clarificat lui însuşi gîndul pe care vrea să-l exprime. Într-un tîrziu spuse :

— Poate într-altfel... Dar, spuneţi-mi, printre mesajele rămase nedescifrate se numără şi mesajul „Ravadani" ?

— De unde ştii de el ? se miră preşedintele.

— A fost recepţionat încă înaintea plecării mele de pe Pămînt, de către fizicianul indian Krishna Ravadani. Îmi amintesc că a făcut multă vîlvă în vremea lui, mai ales că, în acelaşi timp, o expediţie cosmică aflată în preajma lui Jupiter a descoperit, pe o astrofotografie, o curioasă urmă luminoasă.

— Ai memorie bună, Cosma. Încă nu se ştie dacă dîra aceea luminoasă era urma unui meteorit sau a unei nave cosmice. În ce priveşte mesajul „Ravadani", pînă acum nu şi-a dezvăluit taina, deşi multe cosmocibernoane şi-au încercat puterile cu el.

— Aici, la Iezer, nu se fac cercetări în legătură cu acest mesaj ? întrebă Cosma. La aşa ceva mi-ar plăcea să lucrez !

În glasul lui vibra o agitaţie lăuntrică ce nu mai putea fi ascunsă. Horia Moldovan îi privi cu îngrijorare :

— Nu, dragul meu. Noi avem acum alte probleme de rezolvat. Şi apoi, sănătatea nu ţi-ar permite încă să te ocupi de o problemă atît de complicată... Acum o lună, colectivul cosmocibernonului din Hanoi a anunţat că a găsit cheia mesajului ; pînă la urmă s-a dovedit însă că cercetătorii de acolo se angajaseră pe o cale greşită. Acum fac noi încercări.

În cugetul lui Cosma, gîndurile şi impresiile se adunau tumultuoase, ca norii înainte de furtună. Erau prea numeroase şi prea vii. Îşi spuse că el, Căliman, nu făcea nimic pentru ştiinţă, pentru progresul cunoaşterii omeneşti. Nu i se îngăduia s-o facă, de parcă ar fi fost un copil. Se simţea într-o situaţie ridicolă şi o depresiune adîncă puse brusc stăpînire pe el. Ce departe era acum asteroidul pe care călătorise ! De ce plecase de acolo ? Ar fi trebuit să-şi închipuie că pe Pămînt va fi într-o cu totul altă lume, în care integrarea i se părea tot mai irealizabilă. Ar fi vrut să fugă, să dispară, să pornească într-o călătorie cosmică îndepărtată...

Clocotul

Părăsise în goană clădirea cosmocibernonului — grăbit să ajungă cît mai departe. Curînd, picioarele începură să-l doară cumplit, dar nu se opri. O luă peste coamele verzi ale dealurilor.

Oamenii păstraseră cu multă grijă farmecul peisajului carpatin. Era de ajuns să ieşi din incinta în care lucrau mii de cercetători şi te aflai în plină natură. Din loc în loc, descopereai o vale sălbatică săpată de un pîrîu, de-a lungul căreia puteai urca pînă în creierii munţilor. Mai întîlneai şi cîte un izvor ţîşnind vesel dintr-o stîncă acoperită de muşchi sau un luminiş însorit în inima pădurii.

În mediul acesta nou, Cosma se simţi înviorat. Căută umbra unui brad stufos şi se culcă pe muşchiul moale. Aici putea gîndi pe îndelete la toate cîte îl frămîntau.

Curînd după ce venise la complex, o nelinişte puternică pusese stăpînire pe el. Trupul i se obişnuia treptat cu condiţiile terestre, dar mintea făcea cu greu faţă cadenţei veacului. Avea uneori impresia că întrevede noi orientări în asaltul marilor probleme ale ştiinţei şi tehnicii. Cînd căuta însă argumente valabile, se lovea mereu de neajunsul lipsei lui de cunoştinţe, de înapoierea lui.

Un zgomot uşor de paşi îl făcu să tresară. Dinu Varga se ivise lîngă el.

— Salve, tutore, zise Cosma cu voce slabă. Mă simt ca un peşte pe uscat.

— Te-am cam uitat. Am fost desemnat să particip la zborul transsaturnian care se pregăteşte şi am avut foarte mult de lucru... Vrei să facem o plimbare ?

— O plimbare ? Aş vrea să mă întorc pe asteroidul meu, Dinule, acesta-i adevărul. Am concrescut cu el. Acolo, pe planeta pitică, cu stînci albastre şi verzui, priveam adesea în depărtare, nostalgic, steluţa sclipitoare a Pămîntului.

Acum m-am întors. Lumea mea nu mai există, iar a voastră, cu mult mai bună, mai umană, mai înţeleaptă, mi-e totuşi străină. Nu recunosc nici un oraş, nici o stradă, nici un om. Îmi zîmbiţi cu toţii, dar parcă v-aţi înţeles s-o faceţi. Pietrele pe care calc, odăile în care intru, mîinile pe care le strîng îmi par ireale...

Amurgul începuse să coboare şi siluetele colinelor îmbrăcau forme schimbătoare.

Varga se apropie şi mai mult de el.

— Cosma, trăieşti un moment de slăbiciune. Trebuie să-ţi revii. Eşti doar un om de valoare, şi planeta are nevoie de tine.

Dinu mai voi să adauge ceva, cînd lumina purpurie, ivită brusc pe cer, îl amuţi. O observară amîndoi, într-o tăcere deplină. Cînd dispăru, Varga rosti laconic :

— Tot în direcţia planetei Uranus... De n-ar fi decît interesul rezolvării acestei enigme, şi viaţa ta ar merita să fie trăită. Spune-mi, ai pleca mîine într-o expediţie spre Uranus ?

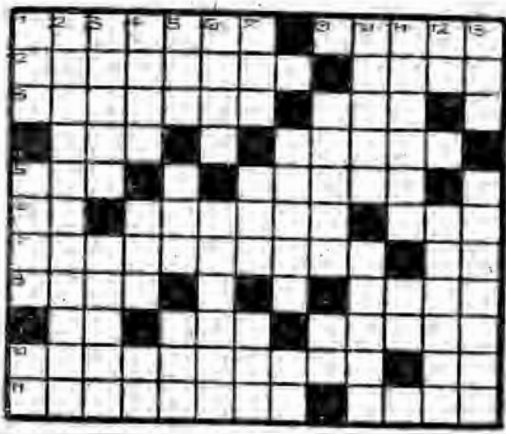
— Mîine ? !... Azi !... Dar cine m-ar lua ? Şi totuşi n-aş fi cu totul de prisos. Cu asteroidul meu am ajuns mai aproape de meleagurile acelea decît orice alt pămîntean... Dar astea sînt planuri care nu se realizează... Ziceai de o plimbare ? Fie. Să nu mă porţi însă pe la biroul de voiaj al complexului. Sînt sătul de reclame pentru croaziere în Lună sau pentru turneul fulger al coastelor asiatice. Aş prefera să mă duc într-un sat care exista undeva pe aici, pe aproape. Se numea Dîmbovicioara şi era aşezat lîngă o peşteră frumoasă, căscată în mijlocul unei stînci... Vii cu mine acolo pe cîteva zile ?

— Bucuros, Cosma.

— Atunci să plecăm chiar acum...

(Continuarea în numărul viitor)

CUCERIND SPAȚIUL



ORIZONTAL: 1) Corp ceresc din sistemul solar spre care se îndreaptă atenția astronomilor ca și a viitoarelor investigații cosmonautice directe — Mijloc, inventat de frații Montgolfier, cu ajutorul căruia omul a făcut prima sa deplasare aeriană ; 2) Vehicul aerian inventat de romînul Henri Coandă — Alt inventator romîn, autorul primului aparat mai greu decît aerul, care prin mijloace proprii de bord s-a detașat de la pămînt ; 3) Cosmosul într-o mai veche noțiune — Interjecție imitînd o vibrație acută ; 4) Numele egiptean al Tebei — Mijloc de telecomunicație, fără de care este de neconceput orice fel de zbor cosmic ; 5) Insulă lîngă Noua Guinee — Cu părul castaniu ; 6) Indicator pe cadranul busolei — Creatorul primului avion cu reacție din lume — Aliment fără de care este de neînchipuit deplasarea oamenilor pe distanțe mari, problemă dificilă pentru constructorii de nave cosmice ; 7) Vehicul aerian care depășește în iuțeală viteza sunetului — Calc ! 8) Orășel în U.R.S.S. — Și altul în Turcia asiatică ; 9) În povești e năzdrăvan, are aripi și-l poartă pe Făt-Frumos iute ca gîndul — Băutură — Astre trecute dincolo de linia orizontului ; 10) Inventator romîn, care printre altele a conceput și a realizat un interesant tip de avion, expus la Paris în același salon cu primul avion cu reacție din lume realizat tot de un romîn — Marin Teodoru ; 11) Corpuri cerești naturale sau create de om care vor fi folosite ca etape intermediare în deplasările omului în Cosmos — Oraș în vechea Focidă.

VERTICAL: 1) Orășel în Franța — Administrația națională a S.U.A. pentru aeronautică și explorarea spațiului cosmic, care a stabilit relații de colaborare în acest domeniu cu Academia de științe a U.R.S.S. — Barbu

Ştefănescu ; 2) Forma ideală a avionului lui Coandă ; 3) Cel mai comun mijloc de zbor pînă nu de mult — Pat de copil ; 4) Stele noi apărute pe firmament — ...Şi uriaşul ecran pe care se proiectează în nopţile senine — Mihail Eminescu, autorul poeziei „La steaua" ; 5) Orăşel în Olanda — Draperie cerească — Ondulat ; 6) Piaţă — Năzuieşti ; 7) Nod de cale ferată în Belgia — Orăşel în U.R.S.S. — Clar ; 8) Comună înglobată oraşului Lipova — Siliciu ; 9) Sunete care apar în timpul mersului unui motor — Anul curent ; 10) Lacome — Oraş turistic în Italia ; 11) Fenomenul cu cea mai mare viteză, poate viitor propulsor pentru fotorachete — Negaţie ; 12) Ovine — Compoziţie chimică ce va înlocui într-un viitor nu prea îndepărtat actualele materiale chimice de combustie pentru rachete ; 13) Organul mirosului — Cele mai moderne mijloace de deplasare în spaţiu, vehicule cu care a început era cuceririi Cosmosului.

A. POSTELNICARU

ASTRONOMICĂ
(Biverb : 5, 6)



LA COBORÎRE
(Triverb : 7, 2, 8)



DEZLEGAREA PROBLEMELOR DIN Nr. 238

INCURSIUNI ÎN GENETICA : 1) Citosina — acces ; 2) Ereditate — Alpi ; 3) L — laborator ; 4) Uracil — m — Harun ; 5) Li — unit — c — lobi ; 6) Abi — ta — mamifer ; 7) O — ea — i — păzite ; 8) Azot — A.D.N. — talan ; 9) Moleculare — a — b ; 10) Umeraşe — A.R.N. — ze ; 11) R — i — L.O. — tăietor ; 12) Guanina — biolog.

DESCIFRÎND CODUL GENETIC :
(Monoverb : 5 — 8) Cît-o-s-în-a = Citosina
(Monoverb : 5 — 7) A-la-n-în-a = Alanina

Cuvîntul cititorilor

Dragi tovarăşi,

Am primit cu bucurie scrisoarea dv. prin care îmi indicaţi de unde să-mi procur broşurile care îmi lipsesc. Eu am fost abonat la Colecţie şi mă voi abona şi de acum înainte. În scrisoarea precedentă am uitat să vă spun că am convins cîţiva prieteni şi colegi să se aboneze la Colecţie. Aceştia au devenit cititori pasionaţi ai povestirilor apărute în Colecţie.

Conţinutul broşurilor a devenit şi mai atrăgător prin introducerea jocurilor încrucişate şi, în unele numere, a umorului. Dintre povestirile publicate în ultima vreme mi-au plăcut în special „Met...", „Ochii Stelei", „Omul care are timp", „Aventură în Gondwana", „Trimisul dacilor".

Pentru viitor aş dori să publicaţi romane întinse pe mai multe fascicule.

TOMA LUCIAN
Constanţa

Sînt un pasionat cititor al Colecţiei şi de fiecare dată aştept cu nerăbdare sosirea broşurilor. Astfel am reuşit să colecţionez aproape întregul număr de fascicule apărute pînă acum, pe care le păstrez cu grijă în biblioteca personală. Cred că ar fi bine ca această Colecţie să nu lipsească din biblioteca nici unui tînăr, ca de altfel şi revista „Ştiinţă şi tehnică".

Eu caut să răspîndesc cît mai mult broşurile Colecţiei printre prietenii şi tovarăşii mei de muncă, astfel încît unii dintre ei au

devenit cititori pasionaţi ai Colecţiei, iar cîţiva sînt abonaţi permanenţi. În această scrisoare însă vreau să vă scriu despre altceva.

Intr-o zi ne-a venit o idee pe care am trecut-o imediat în fapt. Pentru mulţi oameni e mai comod să asculte decît să citească un text. De aci ideea... şi, cu ajutorul unui magnetofon, am transpus pe bandă una dintre povestirile Colecţiei, una nu prea lungă, cuprinsă într-o singură broşură. Desigur că fiecare personaj era interpretat de altcineva, pentru ca să apară deosebirile de voce. Cu mijloacele elementare pe care le aveam la îndemînă am încropit şi ceva efecte sonore. Rezultatul a fost atît de neaşteptat, încît nu ne mai săturam ascultînd imprimarea.

Rezultatul acestei experienţe mi-a sugerat însă o nouă idee, pe care de astă dată, neputînd-o realiza, m-am gîndit să v-o comunic dv. spre studiere. Iată despre ce e vorba : împreună cu întreprinderea „Electrecord", Colecţia să realizeze discuri imprimate cu povestiri ştiinţifico-fantastice. Cred că acest lucru nu este prea greu, din moment ce există discuri cu povestiri pentru copii, discuri de iniţiere în muzica simfonică etc. Noile picupuri ce permit schimbarea succesivă a zece discuri ar oferi o excelentă audiţie continuă a unor discuri care ar putea conţine spre exemplu romane ca „O iubire din anul 41 042" sau „Paradoxala aventură". Dacă după o lucrare apărută în Colecţie a fost realizat un spectacol de teatru („Drum bun, scumpul nostru astronaut"), cu atît mai uşor, cred, s-ar putea imprima discuri, care nu necesită nici decoruri, nici lumini.

GHIŢĂ ION
tehnician
Bucureşti

Anecdote

Un student pretindea că ar fi descoperit un solvent universal. Aflind aceasta, chimistul german Justus Liebig îi spuse :

— Îl aveți, dar în ce îl veți păstra ?

★

— Eu m-am născut chiar în ziua cînd a murit marele Henrick Ibsen, anunță cu mîndrie într-o societate de dramaturgi un conte, autor mediocru de comedii.

— Ce poți face ? spuse un satiric. Amîndouă evenimentele sînt, fără îndoială, triste pentru soarta dramaturgiei mondiale.

★

Un cunoscut își întrebă prietenul, american ca și el :

— De ce întotdeauna întrebi pacienții ce au mîncat la prînz ?

— După meniul lor pot să mă orientez cît să le iau pentru vizită.

★

Camerista înspăimîntată dădu fuga în camera stăpînului ei, profesorul.

— În casa noastră e incendiu !!

— Spune-i asta soției. Doar știi că în treburile casnice nu mă amestec.

★

Un pasager vorbăreț legă conversație cu vecinul său de compartiment :

— Aveți copii ?

— Am, un băiat.

— Admirabil ! Spuneți-mi, fumează ?

— Nu.

— Asta-i bine. Tutunul e otravă. Iertați-mă, dar cărți joacă ?

— Nu.

— Minunat băiat ! Ca el sînt puțini astăzi. Dar cîți ani are ?

— Chiar azi a împlinit 6 luni.

★

Tema compunerii era : „Părinții noștri". Acasă, învățătoarea citi într-unul dintre caietele elevilor ei : „Cînd căpătăm părinți, ei sînt deja atît de mari, că este foarte greu să le mai schimbi obiceiurile".

★

Intr-un muzeu ghidul explica turiștilor :

— Acesta este un pat celebru. În el au dormit Goethe, Napoleon, Rossini și Balzac.

— *Cred că dormeau foarte înghesuiţi toţi patru la un loc, îşi dădu părerea unul dintre cei de faţă.*

*

Văzîndu-l surmenat, soţia lui Edison îi spuse într-o zi:
— *Nu crezi că ar fi cazul să pleci undeva la odihnă ?*
— *Sînt de acord, dar unde să plec ?*
— *Alege-ţi singur locul, îi spuse soţia.*
— *Am şi ales. Mîine plec, spuse Edison.*
A doua zi soţia îl găsi lucrînd în laborator...

*

Lîngă televizor discutau doi băieţaşi:

— *Strămoşii noştri nu aveau nici electricitate, nici radio, nici televiziune. Nu înţeleg, cum au putut ei trăi ?*

— *Dar tocmai din cauza asta au şi murit.*

*

La dentist veni un pacient cu rugămintea de a i se scoate o măsea bolnavă. Aflînd cît îl costă acest lucru, spuse:

— *10 dolari pentru o treabă de 5 minute ? Să ştiţi că-i foarte scump !*

— *Dacă doriţi, răspunse medicul, pot să vă extrag măseaua într-un timp mult mai lung.*

*

Profesorul: *Oxigenul este necesar tuturor fiinţelor vii. Viaţa nu poate exista fără el. Oxigenul a fost descoperit abia acum 100 de ani în urmă.*
Studentul: *Dar cum a putut exista viaţa pe Pămînt pînă la descoperirea oxigenului ?*

executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu



Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică
sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodylu
progressivefan3
car_deva
coolio
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

• NOIEMBRIE 1964

41 007